

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

JAARLIKSE NASIONALE ASSESSERIN

G 2010

GRAAD 9 AFRIKAANS: EERSTE ADDISIONELE TAAL
VORM B

LEERDER NOMMER

VAN

GESLAG (MERK ☒)

SEUN

DOGTER

NAME

PROVINSIE

GEBOORTEDATUM

NAAM VAN SKOOL

EMIS NR.

DISTRIK /
STREEK

Instruksies aan leerders

1. Lees alle instruksies sorgvuldig deur en beantwoord alle vrae.
2. Beantwoord die vrae op die lyne soos voorsien.
3. Hierdie toets duur 2 ure.

Lees die onderstaande gedeelte en gebruik dit om vrae 1 tot 11 te beantwoord.

Jong mense moet kennis van risiko's dra

1. In 'n reaksie op Warren Parker se stelling dat ons jong mense eerder moet motiveer, in plaas van te beweer dat HIV onafwendbaar is, "ThethaNathi sowing the seed of fatalism" (*Letters*, Augustus 22), stem *LoveLife* saam.
2. Diegene wat *LoveLife* ken is bewus van die interaksie met tieners, hoofsaaklik deur 'n uiters populêre motiveringsprogram wat toegepas word deur die *Grondbrekers* wat uit 18 tot 20 jariges bestaan, in duisende skole, nie-regerings organisasies en openbare klinieke.
3. In nasionale opnames vind ons herhaaldelik dat optimistiese en motiveerde jong mense veilige seksuele optredes aanmeld. Ons sal egter die jong mense faal as ons wel kies om die groot risiko's te ignoreer wat hul in die gesig staar met hul grootword in Suid-Afrika.
4. Parker is verkeerd om te sê dat daar geen navorsingsbewyse bestaan vir die stelling dat tieners 'n 50% kans het om HIV te kry nie. Hoewel die epidemie duidelik te nuut is om empiriese bewyse te lewer, is daar wel demografiese modellering (vooruitskatting) deur Suid-Afrikaanse navorsers soos Steinberg en Kramer gedoen, wat omtrent 'n 50% toenemende waarskynlikheid van HIV-infeksie vir 15 jariges voorspel. Die Mediese Navorsingsraad het ook ter selfder tyd gevind dat 'n 15 jarige 'n 50% waarskynlikheid het om 60 jaar oud te word – hoofsaaklik as gevolg van 'n HIV infeksie.
5. Daar is bemoedigende tekens dat die tempo van HIV infeksie onder jong mense aan die afneem is. Ons het wel 'n geleentheid om die epidemie se vooruitgeskatte rigting te verander, want die meerderheid van kinders onder 15 jaar is NIE infekteer nie – en moet so gehou word. Ons kan slegs die geleentheid aangryp as ons hulle help om dit te konfronteer en die risiko's te oorkom van 'n andersins blink toekoms.

David Harrison
Bedryfshoof, *Love Life*

Aangepas uit *The Star* van 26 Augustus 2003

1. Vir wie is hierdie koerantberig geskryf? (1)

2. Omkring die letter met die regte antwoord. (1)

Die nuusberig handel oor:

- A. 'n Verklaring van werk gedoen deur ThethaNathi en *Lovellife*.
- B. 'n Verslag oor die seksuele gedrag van jong mense.
- C. 'n Navorsingsverslag oor die tempo van HIV infeksies onder die jeug.
- D. 'n Brief aan 'n koerantredakteur.

3. Wat is die koerantberig se hoofboodskap? (1)

4. Omkring die letter met die regte antwoord. (1)

Die titel van hierdie koerantberig " Jong mense moet kennis van risiko's dra" stel voor dat jong mense moet...

- A. die HIV dreigement ignoreer.
- B. riskante seksuele gedrag aanleer.
- C. aanvaar dat hul met HIV sal infekteer word.
- D. oor riskante seksuele gedrag ingelig word.

5. Omkring die letter met die regte antwoord. (1)

Hierdie koerantberig was geskryf in 'n reaksie op ...

- A. 'n brief wat deur Warren Parker geskryf het aan *The Star* - koerant.
- B. 'n storie wat deur ThethaNathi geskryf het vir *The Star* - koerant.
- C. *Lovellife* se werk met die HIV infekteerde jeug.
- D. jong mense met veiliger seksuele gedrag.

6. Omkring die letter met die regte antwoord. (1)

Wie is die outeur van die koerantberig?

- A. ThethaNathi groep
- B. *The Star* -koerant
- C. 'n Lid van *LoveLife*
- D. Die bedryfshoof van *LoveLife*

7. Skryf die volgende sin in die direkte rede oor. (1)

Hulle het gesê dat 'n 15 jarige 'n 50% waarskynlikheid het om 60 jaar oud te word.

8. Skryf die volgende sin in die lydende vorm oor. (1)

Mense ignoreer die risiko's wat hulle in die gesig staar.

9. Hoekom het die program eintlik die onder-15 jariges geteiken? (1)

10. Met watter argumente van Warren Parker het David Harrison saamgestem? (1)

11. Omkring die letter met die regte antwoord. (1)

Steinberg is 'n

- A. politikus.
- B. analis.
- C. navorser.
- D. beriggewer.

12. Gestel Donald skryf die onderstaande boodskap wat handel oor Marie aan sy vriend, Willie en hy gee dit vir jou om te redigeer. Herskryf die paragraaf met korrekte Afrikaanse taalgebruik en spelling.

(5)

marie is baja ongelukig omdat sy, sy eie papegaai moet weggee. Die voel het haar in die gesig gepik en is sy hospital toe gevat.

13. Gee die regte vorm van die onderstreepte woord in elke sin:

- a) Gister het Marie sê hoekom sy die papegaai moet weggee.. _____ (1)
- b) Willie dink Marie is die mooi van al die meisies. _____ (1)
- c) Die goed werk is voltooi. _____ (1)

14. Fill in the missing word.

Marie voel olik, sy sal hopelik _____ voel nadat sy haar medisyne geneem het. (1)

15. Gee die meervoud van "knieg". _____ (1)

16. Skryf die afkorting van "verworwe immunitetsgebrek sindroom" neer. _____ (1)

Lees die volgende gedig en gebruik dit om vrae 17 tot 22 te beantwoord.

Ek het 'n huisie by die see – deur HA Fagan

1.	Ek het 'n huisie by die see. Dis nag
2.	Ek hoor aaneen, aaneen die golwe slaan
3.	teenaan die rots waarop my huisie staan
4.	met al die oseaan se woeste krag.
5.	Ek hoor die winde huil – 'n kreun, 'n klag,
6.	Soos van verlore siele in hul nood
7.	Al dwalend, klagend, wat in graf en dood
8.	Geen rus kon vind nie, maar nog soek en smag.
9.	My vuurtjie brand, my kersie gee sy lig.
10.	Ek hoor dan maar hoe loei die storm daarbuite
11.	ek hoor hoe ruk die winde aan my ruite;
12.	Hierbinne is dit veilig, warm en dig.
13.	Kom nag, kom wind en weer, kom oseaan-
14.	dit is 'n rots waarop my huisie staan.

17. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

"Ek hoor die winde huil" is 'n voorbeeld van 'n:

- A. Vergelyking
- B. Assonansie
- C. Ritme
- D. Personifikasie

18. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

Hoekom slaan die golwe teenaan die rotse ?

- A. Dit is nag.
- B. Want die huis staan op die rotse.
- C. Omdat die verlore siele rus soek.
- D. Daar is 'n storm wat woed oor die see.

19. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

Die huilende, kreunende winde word vergelyk met ...

- A.. die huisie
- B. die storm.
- C. verlore siele.
- D. die nag.

20. Omkring die letter met die regte antwoord..

(1)

Waaroor handel die gedig?

- A. 'n Storm by die see.
- B. My huisie by die see wat veilig, warm en dig is.
- C. 'n Nag by die see.
- D. Die golwe van die see.

21. "...hoe loei die storm daarbuite (lyn 10) verwys na . . .

(1)

22. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

Die taalvorm wat skrywers gebruik om 'n beeld (prent) in die leser se gedagtes te skep, word ... genoem.

- A. beeldspraak
- B. verbeelding
- C. metafoor
- D. vergelyking

Bestudeer die prent en gebruik dit om vrae 23 tot 27 te beantwoord.

23. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

Wat doen die man in die prent? Hy ...

- A. rus.
- B. sit .
- C. kruip weg.
- D. protesteer.

24. Gee 'n rede vir jou antwoord in vraag 23.

(1)

25. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

Kies die hoofboodskap wat die man wil oordra.

- A. Vryheid
- B. Vuilspel
- C. Die landswette
- D. Die konstitusie

26. Voltooi die volgende sinnee

- a) Die man het ____ straat gesit. (1)
- b) Die man protesteer omdat hulle nie regte het _____. (1)

27. Hoekom sal die woorde op die plakkate 'n impak op die teiken groep hê? (1)

28. Lees die gedeelte hieronder en identifiseer sewe redes hoekom Olga dit geniet het om te studeer. Skryf jou feite op die gegewe lyne neer. Die feite moet puntsgewys neergeskryf word.

(7)

Olga se sukses

Olga Muirveld was nog altyd lief vir skool. Sy is in Poland gebore, maar gedurende die Tweede Wêreldoorlog was haar gesin gedwing om na Duitsland te trek. Na die oorlog het haar gesin steeds in Duitsland gebly sodat sy haar hoërskool diploma kon voltooi. Sy het baie van die akademiese omgewing en atmosfeer gehou.

Toe Olga na Kanada geïmmigreer het, was sy onseker oor hoe haar Duitse diploma met die Kanadese skoolverlatingsdiploma sou vergelyk. Sy het dit ook goedgevind om haar Engels te verbeter. Sy het vir 'n Engelse kursus by 'n private akademie ingeskryf en was verheug oor die nuwe mense wat sy ontmoet het en het ook goeie vriendskappe gesluit. En boonop het sy haar Engels verbeter.

Sy was daarna toegelaat om 'n kommersiële graad by 'n universiteit te begin. Sy het dit geniet om met getalle te werk en het so goed presteer dat sy na vier jaar gegradueer het.

Olga wou nie na die eerste graad stop nie en het toe besluit om vir 'n honneursgraad in te skryf. Sy het die interaksie met die tutors en professore geniet wat haar aangemoedig het om wyd en verder te dink.

Olga het nadat sy haar honneursgraad behaal het vir 'n rukkie opgehou studeer. Sy het ook begin werk, getrou en kinders gekry. Sy het deeltydse gewerk terwyl sy haar kinders, te same met haar eggenoot, grootgemaak het. Die lewe was moeilik, maar met baie belonings. Soms het sy gevoel dat sy net vir haar gesin en beroep werk. Tog het sy aangehou lees as die kans kry en het 'n belangstelling vir die Kanadese omgewing ontwikkel. Met al haar kinders in die skool, het sy 'n bietjie meer tyd vir haarself gehad en 'n aandkursus by 'n Opleidingsentrum vir Volwassenes bygewoon hoe om bome te identifiseer. Sy het ook in die kusus geleer hoe om tussen 'n groot verskeidenheid boomfamilies te onderskei.

Die kursus in bome het haar gestimuleer om 'n kursus oor blom identifikasie by te woon, wat weer gelei het na 'n kursus oor voëls. Olga was ingenome met haar verbeterde kennis oor die wêreld om haar.

Nadat Olga se kinders die huis verlaat het, het sy en haar eggenoot meer tyd gehad om deur Kanada te reis. Hulle het soveel tyd moontlik in parke gespandeer waar hulle die natuur kon waardeer. Olga was baie ingenome met haarself omdat haar liefde vir studies haar lewe so baie verryk het.

Bestudeer die gegewe tabel wat oor die aantal kinders wat betrokke was in padongelukke, handel.
Beantwoord daarna vrae 29 tot 34.

	VOETGANGERS				PASSASIERE			
Ouderdomsgroep in jare	0-3	4-7	8-11	12-15	0-3	4-7	8-11	12-15
Sterfgevälle	99	324	111	921	1	81	111	117
Ernstige beserings	299	4873	1427	2479	41	500	2710	4020
Ligte beserings	1026	1499	7098	4000	98	4861	1953	8169

29. In watter ouderdomsgroep het voetgangers en passasiers dieselfde aantal fatale ongelukke? (1)

30. Watter ouderdomsgroep het die minste ongelukke met ernstige beserings? (1)

31. Omkring die letter met die regte antwoord. (1)

Hoeveel kinders het as passasiers en voetgangers gesterf?

- A. 1455
- B. 1765
- C. 310
- D. 816

32. Omkring die letter met die regte antwoord. (1)

Watter ouderdomsgroep het die minste kinders wat in padongelukke betrokke was?

- A. 0-3
- B. 4-7
- C. 8-11
- D. 12-15

33. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

Die ouderdomsgroep met die meeste sterfgevalle onder kinders is ...

- A. 0-3
- B. 4-7
- C. 8-11
- D. 12-15

34. Omkring die letter met die regte antwoord.

(1)

Watter ouderdomsgroep onder die voetgangers het die meeste noodlottige (sterfgevalle) padongelukke?

- A. 0-3
- B. 4-7
- C. 8-11
- D. 12-15

- Skryf twee paragrawe waarin jy die impak van die wêreldbekertoernooi op die gewone Suid-Afrikaner bespreek. Die impak kan óf positief óf negatief bespreek word. Punte sal toegeken word vir beplanning, logika, taalgebruik en leestekens (punktuasie). (10)**

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Bladsy 12 van 12